

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Навчально-науковий інститут філології

Навчально-науковий інститут права
кафедра трудового права та права соціального забезпечення
Економічний факультет
кафедра екологічного менеджменту та підприємництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
Навчально-наукового
Інституту філології
з навчально-методичної роботи
_____ Янкова Н.І.
«__» _____ 202_ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності»
для студентів**

галузь знань: **10. Природничі науки**
спеціальність: **105. Прикладна фізика та наноматеріали**
освітній рівень: **бакалавр**
освітня програма: **Екофізика**
освітній рівень: **перший (бакалаврський)**
вид дисципліни: **обов'язкова**

Форма навчання денна
Навчальний рік 2022 /2023
Семестр 6
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання
та оцінювання українська

Форма заключного контролю залік

Викладачі:

Ілларіонова Світлана Ігорівна, к.ю.н., доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення;

Сагайдак Юлія Анатоліївна, к.е.н. доцент кафедри екологічного менеджменту та підприємництва.

Пролонговано: на 20__ /20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20__ /20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

Розробники:

Ілларіонова Світлана Ігорівна, к.ю.н., доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення;

Сагайдак Юлія Анатоліївна, к.е.н. доцент кафедри екологічного менеджменту та підприємництва.

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. зав. кафедри екологічного менеджменту та підприємництва

_____ к. е. н., доц. Наталія ГОНЧАРЕНКО

Протокол № ____ від « ____ » _____ 202_ р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри трудового права та права соціального забезпечення

_____ д. ю. н., проф. Микола ІНШИН

Протокол № ____ від « ____ » _____ 202_ р.

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту права

Протокол від « ____ » _____ 202_ року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ (Юліана ЦВЕТКОВА)

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від « ____ » _____ 202_ року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ (Аліна МАГОМЕДОВА)

Погоджено науково-методичною комісією факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від « ____ » _____ 202_ року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ (_____)

1. Мета дисципліни полягає в опануванні студентами основних інститутів трудового права, формуванні цілісного уявлення щодо теоретичних, економічних, інституційних, правових та організаційних основ підприємницької діяльності, а також необхідних компетенцій і початкових практичних навичок, потрібних для організації та ведення підприємницької діяльності відповідно до вимог регуляторної політики держави.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. знати:

- володіти знаннями, вміннями та навичками з дисциплін соціально-гуманітарного циклу, як-от: «Вступ до університетських студій» та ін.
- основні категорії та поняття, пов'язані з життєдіяльністю людини і суспільства.

2. вміти :

- виявляти, аналізувати навчальну та наукову інформацію, робити обґрунтовані висновки з питань професійної діяльності.

3. володіти елементарними навичками:

- складання письмових документів, корегування їх змісту, систематизації матеріалів, необхідних для роботи, ефективної організації власної навчальної діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» є складовою професійної підготовки фахівців освітнього рівня «Бакалавр» за всіма освітніми програмами Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка і викладається у 6 (7 / 8) семестрі – відповідно до навчального плану за конкретною освітньою програмою.

Розкриваються конституційні засади реалізації права на працю та основні її форми. Студенти вивчають норми права, які регламентують порядок укладання, зміни та припинення трудового договору як основної форми реалізації права на працю. Окреслюються правові засади встановлення та регулювання основних умов праці: робочого часу та часу відпочинку; нормування та оплати праці; охорони праці, дисципліни праці. Розкриваються підстави та порядок притягнення працівника до юридичної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання своїх трудових обов'язків (дисциплінарна відповідальність, матеріальна відповідальність). Аналізуються правові основи захисту трудових прав в Україні.

Дисципліна формує у студентів економічні, інституційні та організаційні основи підприємницької діяльності та спрямована на оволодіння студентами знаннями та початковими практичними навичками про економічну природу підприємництва її форми та планування; інноваційне підприємництво; технології створення власної справи; державне регулювання підприємництва; комерціалізацію наукових розробок.

4. Завдання (навчальні цілі):

Дисципліна «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» спрямована на досягнення студентами таких компетентностей:

ЗК - 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК - 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК - 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

5. Результати навчання за дисципліною:

<i>Код</i>	<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
1.1	<i>Знати</i> особливості правового регулювання трудових правовідносин; систему джерел трудового права та порядок їх застосування; порядок укладення колективного договору; особливості змін та припинення трудового договору.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	тестування, опитування, виконання індивідуального завдання	10%
1.2	<i>Знати</i> особливості правового регулювання робочого часу, часу відпочинку, нормування та оплати праці; особливості притягнення до дисциплінарної та матеріальної відповідальності суб'єктів трудового права.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	опитування, підготовка індивідуального проєкту	5%
1.3	<i>Знати</i> основні форми та засоби забезпечення охорони праці, гарантії у сфері охорони праці; види та порядок захисту трудових прав; процесуальні особливості захисту трудових прав.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	тестування, контрольна робота	5%
1.4	<i>Знати</i> передумови виникнення підприємницької діяльності; теоретико-методологічні основи та практичні засади заснування підприємницької діяльності; соціальні, етичні та культурні засади ведення сучасної підприємницької діяльності;	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	опитування, підготовка індивідуального проєкту	10%
1.5	<i>Знати</i> особливості різних організаційно-правових форм і видів підприємництва; основні напрями формування підприємницького капіталу та управління фінансами підприємницької діяльності; основні форми і методи впливу органів державної влади на розвиток підприємництва; суперечності та тенденції розвитку інноваційного підприємництва;	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	опитування, підготовка індивідуального проєкту	10%
2.1	<i>Вміти</i> обирати та використовувати нормативно-правові акти для вирішення конкретних ситуацій (казусів).	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	дискусії, тестування, залік	10%
2.2	<i>Вміти</i> складати структурно-логічні схеми співвідношення правових категорій, зокрема категорій трудового права.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	опитування, тестування	10%
2.3	<i>Вміти</i> використовувати чинну нормативну і законодавчу базу для започаткування та ведення бізнесу; проводити аналіз різних бізнес-ідей для створення власної справи.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	тестування, опитування, залік	10%
2.4	<i>Вміти</i> проводити розрахунки економічної ефективності бізнес-проєктів; визначати	Лекція, семінарське	тестування, контрольна	10%

	економічну та соціальну ефективність підприємницької діяльності; досліджувати існуючі проблеми і ризики вирішення завдань забезпечення ефективної підприємницької діяльності.	заняття, самостійна робота	робота	
4.1	Відбрати необхідну правову інформацію з джерел трудового права, критично оцінювати її з точки зору можливості/необхідності застосування в конкретній ситуації.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	опитування, тестування, залік	10%
4.2	Критично оцінювати вплив чинників зовнішнього середовища на розвиток підприємницької діяльності та обґрунтовувати доцільність комерціалізації певної підприємницької ідеї (розробки).	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	тестування, виконання індивідуальної роботи	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	4.1	4.2
ПРН 13. Презентувати результати досліджень і розробок фахівцям і нефахівцям, аргументувати власну позицію.	+			+	+			+		+	
ПРН 15. Вміти аналізувати дані, робити узагальнення та самостійні висновки щодо отриманих наукових і практичних результатів в усній та письмовій формі			+		+			+		+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання.

Оскільки дисципліна складається з двох частин («Вибрані розділи трудового права» та «Основи підприємницької діяльності»), загальна кількість балів, яку може отримати студент за опанування кожної частини є макс. 50 балів / мін. 30 балів.

Студент отримує залік за результатами виконання навчальної роботи в семестрі (за результатами поточного контролю), якщо отримав мінімум 30 балів з кожного з блоків навчальної дисципліни «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності».

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання **1.1-1.5 (знання)** – 40% ;
- результати навчання **2.1-2.4 (вміння)** – 40%;
- результати навчання **4.1 (автономність та відповідальність)** – 20%.

Частина «Вибрані розділи трудового права»

Видами поточного контролю для блоку «Вибрані розділи трудового права» є: усне опитування (експрес-опитування), колоквіум, модульна контрольна робота, розв'язання задач на семінарських заняттях, самостійна робота.

При поточному контролі під час семінарських занять під час оцінювання враховуються такі показники: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, обґрунтованість висловленої позиції, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, самостійність виконання завдань.

Під час поточного контролю результати навчальної роботи з блоку «Вибрані розділи трудового права» оцінюються так.

1. Самостійна робота (доповідь): РН 1.1-1.3 – Max. 20 балів / Min. 12 балів.
2. Розв'язання задач на семінарських заняттях: РН 2.1-2.2 (кожна від 1 до 3 балів) – Max. 9 балів / Min. 5 балів.;
3. Доповнення відповіді: 1.1-1.3 (кожне змістовне 2 бали) – Max. 6 балів / Min. 4 бали.

4. Усне опитування: РН 1.1-1.3, 2.1, 2.2, 4.1 – Мах. 5 балів / Min. 3 бали.
5. Участь у колоквиумі: РН 2.1, 2.2 – Мах. 5 балів / Min. 3 бали.;
6. Підсумкова контрольна робота: РН 2.1, 2.2, 4.1 – Мах. 5 балів / Min. 3 бали.

Частина «Основи підприємницької діяльності»

1. Участь у лекційних та семінарських заняттях (опитування, дискусії, доповнення, обговорення проблемних питань, фіксовані виступи та презентації) розділу 1: РН 1.4, РН 1.5 – Мах. 8 балів / Min. 4 балів.

2. Участь у лекційних та семінарських заняттях (бліц-опитування, виступи, доповнення, обговорення проблемних питань, фіксовані виступи та презентації) розділу 2: РН 2.3, РН 2.4, РН 4.2 – Мах. 8 балів / min. 4 балів.

3. Модульна контрольна робота: РН 1.4, РН 1.5, РН 2.3, РН 2.4, РН 4.1 – Мах. 8 балів / Min. 4 балів.

4. Самостійна робота (підготовка презентацій, підготовка індивідуальних завдань): РН 1.5, РН 2.4, РН 4.2 – Мах. 16 балів / Min. 13 балів.

5. Підсумкове оцінювання за модуль у формі підсумкової комплексної контрольної роботи: максимальна оцінка – 10 балів, мінімальна оцінка – 5 балів.

Підсумкова комплексна контрольна робота (ПККР) виконується на одному з останніх занять, відведених на вивчення блоку «Основи підприємницької діяльності», містить теоретичні питання та тестові завдання.

Підсумкова кількість балів з блоку визначається як сума балів за систематичну роботу на лекційних і семінарських заняттях та результати складання підсумкової контрольної роботи.

	Семестрова кількість балів за блок «Основи підприємницької діяльності»	ПККР 1	Підсумкова оцінка
Мінімум	25	5	30
Максимум	40	10	50

Критерії оцінювання:

1. Участь в обговоренні (усна відповідь)

5 балів – коментарі у дискусії/ змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми, містить власну аргументовану думку;

3 бали – доповнення/коментарі у дискусії – загалом змістовні, засвідчують володіння матеріалом за темою дискусії;

2 бали – доповнення містить інформацію, що розширює дискусію, але досить лаконічно, без вагомих аргументів;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Виконання самостійних завдань: підготовка рефератів / презентацій:

10 балів – студент повністю виконав завдання, не допустив неточності чи помилки.

24-15 балів – студент у цілому впорався із завданням, допустив незначні неточності або помилки, або опрацював матеріал із певними помилками.

14-0 балів – студент частково опрацював матеріал, допустив значні помилки чи неточності

Підсумкове оцінювання у формі заліку.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру за двома блоками. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Студент отримує залік за результатами виконання навчальної роботи в семестрі, якщо отримав мінімум 30 балів за кожним блоком навчальної дисципліни «Вибрані розділи трудового права та основи підприємницької діяльності».

Для студентів, які набрали меншу кількість балів, ніж критичний мінімум за кожним із блоком, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми.

7.2. Організація оцінювання:

Частина «Вибрані розділи трудового права»

Лектор здійснює контрольне опитування студентів після завершення першої та другої частин лекційного матеріалу. Лектор повідомляє студентів про проведення такого опитування на попередній перед опитуванням лекції.

На першому занятті кожен студент отримує індивідуальне завдання та впродовж 20 днів готується до доповіді за темою, визначеною у завданні. Викладач встановлює графік, відповідно

до якого визначено час, коли кожен зі студентів зможе зробити доповідь за темою свого індивідуального завдання. Студенти мають бути ознайомлені з темою, за якою підготовлено доповідь та активно беруть участь в її обговоренні на відповідному семінарському занятті. Бали за звіт з виконання індивідуального завдання та остаточна сума балів за семестр оголошуються студентам на підсумковому занятті.

Такі завдання, як розв'язання задачі, студенти виконують у два етапи. Перший етап: виконання та оформлення завдання. Другий етап: презентація результату виконаного завдання на семінарському занятті, його обговорення та оцінка. Інші завдання виконуються студентами безпосередньо в аудиторії під час проведення семінарського заняття. Після завершення заняття кожному присутньому студенту оголошуються отримані ним бали.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час упродовж семестру (під час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки реферату чи іншого індивідуального завдання. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

За 10 днів до початку екзаменаційної сесії викладач припиняє приймати відпрацювання.

Частина «Основи підприємницької діяльності»

Семестрове оцінювання таких видів робіт, як індивідуальні виступи, доповнення, опитування, обговорення проблемних питань, участь у дискусіях, індивідуальні завдання (фіксовані виступи та захист презентацій, написання есе, творчих робіт тощо), виконання контрольних робіт, здійснюється під час семінарських занять, які відбуваються за розкладом в он-лайн або в оф-лайн режимі.

У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час упродовж семестру (під час консультацій викладача), шляхом усного опитування чи виконання індивідуального завдання.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин			
		Лекції	Семінари	Консультації	Самостійна робота
<i>Частина «Вибрані розділи трудового права»</i>					
Змістовий модуль 1.					
1	Тема 1. Джерела правового регулювання трудових правовідносин та порядок їх застосування	2			4
2	Тема 2. Поняття, сторони, зміст та порядок укладення трудового договору	2			4
3	Тема 3. Зміна та припинення трудового договору	2	2		3
4	Тема 4. Робочий час та часу відпочинку	2			3
Змістовий модуль 2.					
5	Тема 5. Нормування та оплата праці	2	1		
6	Тема 6. Охорона праці	2			3
7	Тема 7. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин.		2		3
8	Тема 8. Захист трудових прав	2			3
Підсумкова контрольна робота			2	1	
Всього		14	7	1	23
<i>Частина «Основи підприємницької діяльності»</i>					
ЧАСТИНА 1. «Загальні засади підприємництва»					
1	Тема 1. Підприємництво: сутність та об'єктивні засади розвитку	4	4		4
2	Тема 2. Основні підходи до управління підприємницькою діяльністю	3	3		4
3	Тема 3. Організація власної справи	4	3		4
4	Тема 4. Етика бізнесу	3	3		4
Підсумкова комплексна контрольна робота			1	1	
Всього		14	14	1	16
Всього за дисципліну		28	21	2	39

Загальний обсяг – 90 год., зокрема:

Лекцій – 28 год.

Семінари – 14 год.

Консультації – 2 год.

Самостійна робота – 39 год.

9. Рекомендовані джерела:

Вибрані розділи трудового права

Основні:

1. Трудове право України: підручник / за заг. ред. М. І. Іншин, В. Л. Костюка. Київ: Юрінком Інтер 2017. 600 с.
2. Іншин М. І., В. І. Щербина В. І. Трудове право України: підручник. Харків: Діса плюс, 2014. 500 с.
3. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 5. Вчення про трудовий договір: навч.-практ. посіб. – Київ: Алерта, 2017. 106 с.
4. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 6. Правове нормування умов праці: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2018. 60 с.
5. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 7. Правове нормування виробітку та оплати праці: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2019. 76 с.
6. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 10. Індивідуальні трудові спори: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2019. 88 с.

Додаткові:

7. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 1. «Елементарний курс трудового права»: індивідуальне трудове право, колективне трудове право, міжнародне трудове право: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2016. 72 с.
8. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 2. «Поняття трудового права» навч.-практ. посіб. Дніпропетровськ. Видавець – Середняк Т. К., 2016. 72 с.
9. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 3. Основні питання загальної частини трудового права: функції трудового права, джерела трудового права, принципи трудового права, суб'єкти трудового права, вчення про трудові правовідносини, вчення про трудові права: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2017. 88 с.
10. Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 4. Спеціальні інститути загальної частини трудового права: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2018. 82 с.

Основи підприємницької діяльності

Основні:

11. Конституція України, затверджена Верховною Радою України від 28.06. 1996 № 254к/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Господарський Кодекс України. Закон України від 16.01. 2003 № 436-IV. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
13. Цивільний Кодекс України, Глава 4, ст. 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
14. Закон України «Про підприємництво», ст. 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12?find=1&text>
15. Національний класифікатор України класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
16. ЄДРПО України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/menu/edrpou.htm>
17. Статус фізичної особи-підприємця: проблеми застосування законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-11#Text>
18. Підприємництво. Практикум: навч. посіб. / за ред. Мазур І. І. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016. 255 с.
19. Підприємництво: навч. посіб. / за заг. ред. д.е.н., проф. Г.І. Купалової. – К.: Компринт, 2020. – 400 с.
20. Класифікація організаційно-правових форм господарювання. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/nac_kls/op_dk002_2016.htm
21. Закон України «Про фермерське господарство», ст. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>

22. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Глава 8. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
23. Закон України «Про акціонерні товариства», ст. 5, 6, 7. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
24. Лист Мінфіну «Щодо визначення категорії підприємства». URL <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/16010-8860mf-20.html>
25. Iryna Mazur, Ramil Aliyev, Yuliia Zhelizko. The safety and security of the tourism entrepreneurship potential realization in modern conditions. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol 6 (2020). No 5 December. Riga, 2020. С. 203-209.

Додаткові:

26. Мазур І. І. Емоційний капітал як основа підприємництва. *Інститут економіки та прогнозування НАН України Київ*, 1 грудня 2016 р. URL: <http://ief.org.ua/docs/scc/1.pdf>.
27. Мазур І. І., Богуславський О. В., Солодовнікова Х. К. Основні напрями діяльності бізнес-асоціацій в Україні / 16 листопада 2016 р. URL: <http://sipl@i.ua>
28. Мазур І. І., Гура В. Л. Entrepreneurial culture as a background for the SMEs development. *Development of small and medium enterprises: the EU and East-partnership countries experience: monograph* / [Britchenko I., Polishchuk Ye. and all] / Edited by Igor Britchenko and Yevheniia Polishchuk: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, 2018. P. 103-116.
29. Мазур І. І., Гура В. Л. Емоційний інтелект як тренд у підприємстві. *Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління: матеріали I Міжнародного економічного форуму* / За заг. ред. проф. А.І. Ігнатюк. Вип. I. Частина II. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2019. С. 131-132.
30. Мазур І. І., Буга М. В. Стартап як новий зміст у підприємстві. *Вісник КНУ імені Тараса Шевченка «Економіка»*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. №2 (209). С. 26-30.
31. Мазур І. І., Фесун Ю. В. Світовий досвід господарювання та впровадження інновацій в аграрний сектор економіки. *Ефективна економіка*. № 2. 2021. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8663>
32. Kharchenko T. Theoretical and Methodological Aspects of Enterprise Development Research //Berdar, M.M., Butenko, N.V., Kot, L.L., Sagaydack, J.A., Kharchenko, T.B. *Estudios de Economia Aplicada*this link is disabled, 2021, 39(6) - (SCOPUS)
33. 4. Kharchenko T. Development Of Green Business In The Eu: Obstacles And State Support // Sagaydack, J., Kharchenko, T., Kendus, D., ...Hrabar, M., Chubuk, L. *Journal of Management Information and Decision Science*this link is disabled, 2021, 24(7)